

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ
ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

IV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

5 – 8 жовтня 2016 р.

**ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**

м.Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
НАВЧАЛЬНО–НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

МАТЕРІАЛИ
ІV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

5 – 8 жовтня 2016 р.

м.Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали ІV міжнародної науково-практичної конференції 5 – 8 жовтня 2016 р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2016. – 318 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Каламан О.Б. – к.е.н., доцент, директор ННПЕіМ ім.Г.Е.Вейнштейна ОНАХТ
Редакційна колегія:

Савенко І.І. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., доц., Купріна Н.М. – к.е.н., доц., Агеева І.М. – к.е.н., доц., Рогатіна Л.П. – к.с.н., доц.

Тези доповідей додаються за оригіналами
рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за
зміст та сутність наданих матеріалів

20.	ОЦІНКА РИЗИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ЯК ВИРОБНИЧИХ СИСТЕМ Шалений В.А.	124	29.	ПРО ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД У РОЗВИТКУ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ Колесник В.І., Вігуржинська С.Ю.	178
21.	ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНО – РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ В ОДЕСЬКОМ РЕГІОНІ Двуреченська Г.В.	130	30.	ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВАХ АПК Войтенко К.О.	187
22.	СУЧАСНІ ТА ПЕРСПЕКТИВНІ РИНКИ ЗБУТУ ПРОДУКЦІЇ КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ Лобочька Л.Л., Андріяшенко А.Ю.	136	31.	ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ПРОБЛЕМ УКРАЇНИ ТА ЇЇ РЕГІОНІВ Немченко Г.В.	192
23.	КРИТЕРІЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ЛОГІСТИЧНОЇ СИСТЕМИ ПІДПРИЄМСТВА Крупіца І. В.	142	32.	НАПРАВЛЕННЯ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ МЕНЕДЖМЕНТА КАЧЕСТВА НА ПРЕДПРИЯТИЯХ ПАО «ОДЕССКИЙ КАРАВАЙ» Чабаров В.А., Селихов С.В.	197
24.	НАПРЯМИ БЕЗПЕЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА Коверга А.В.	146	33.	ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРОДОВОЛЬЧИХ РИНКІВ ТА НАЦІОНАЛЬНОЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ Сторов Б.В., Кордзая Н.Р.	209
25.	СИНЕРГЕТИЧНИЙ ЕФЕКТ ВЕРТИКАЛЬНОГО ОБ'ЄДНАННЯ ПІДПРИЄМСТВ Буренко Ю.О.	152	34.	ВИЗНАЧЕННЯ ОПТИМАЛЬНОЇ ФОНДООЗБРОЄНОСТІ НА ОСНОВІ ДВОФАКТОРНИХ ВИРОБНИЧИХ ФУНКЦІЙ Янковий В.О.	214
26.	ПРИНЦИПЫ И ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ГУМАНИЗАЦИИ СОВРЕМЕННЫХ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ ОТНОШЕНИЙ В УКРАИНЕ Ангелов Г.В., Лазука Е.Д.	156	35.	МЕЖСЕМЕЙНЫЕ СЕТИ СОЦИАЛЬНОЙ ПОДДЕРЖКИ КАК ИНСТРУМЕНТ ЗАЩИТЫ ОТ СОЦИАЛЬНЫХ РИСКОВ И ОБЕСПЕЧЕНИЯ СТАБИЛЬНОСТИ ДОХОДОВ СЕЛЬСКОГО НАСЕЛЕНИЯ Мореханова М. Ю.	221
27.	ПРО РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ФАХІВЦІВ Ангелов Г. В., Соловей А. О.	164	36.	ПІЮРИТЕТНІ НАПРЯМИ ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ВИНОРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ Каламан О.Б.	227
28.	АНАЛІЗ НЕОБХІДНОСТІ І МОЖЛИВОСТЕЙ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ У СВІТОВИЙ РИНОК ЦУКРУ Антонюк П.О., Антонюк О.П.	171			

на основі інтенсифікації та раціонального використання енергетичних ресурсів.

4. В організаційному плані в процесі виробництва та переробки цукрової сировини, експорту цукру головне місце мають зайняти вертикально-інтегровані холдинги.

Література

1. Мировые цены на сахар подскочили до 4-летних максимумов [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://www.anyfoodanyfeed.com/ru/news/id/78539/>
2. Державна служба статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. А. Дикун. Чи зможе Україна повернути статус провідного експортера цукру [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://ukrsugar.com/uk/post/novini-ukraini/ci-zmoze-ukraina-povernuti-status-providnogo-eksportera-cukru>
4. Н. Гузенко. Енергетична ротація: чому цукрозаводи перестали купувати газ у держави [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://agravery.com/uk/posts/show/energeticna-rotacia-comu-cukrovi-zavodi-perestali-kupuvati-gaz-u-derzavi>
5. Астарта опублікувала отчет за первое полугодие 2016 года [Електронний ресурс] – Режим доступу <http://www.ukragroconsult.com/news/astarta-opublikovala-otchet-za-pervoe-polugodie-2016-goda>

ПРО ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД У РОЗВИТКУ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ

Колесник В.І., к.е.н., доцент

Вігуржинська С.Ю., к.е.н., доцент

Одеська національна академія харчових технологій

В даний час одним з основних шляхів подолання кризи в економіці є активізація розвитку малого і

середнього бізнесу в Україні. У цьому плані важливу роль відіграє накопичений зарубіжний досвід розвитку малого бізнесу, в першу чергу, країн ЄС (в світлі планованої євроінтеграції).

В цілому, розвиток малого і середнього бізнесу (МСБ) в зарубіжних країнах йде більш швидкими темпами, ніж в Україні, тому що цьому сектору економіки надається великої ваги. Сьогодні МСБ представляє переважно середній клас, який служить базою для стабільного економічного розвитку. На сьогоднішній день в найбільш розвинених зарубіжних країнах підприємства МСБ складають приблизно 70-90% від загального числа підприємств, наприклад, в США в секторі МСБ працює близько 53% всього працездатного населення, в Японії - 71,7%, а в країнах Європейського союзу на малих підприємствах працює приблизно половина працюючого населення. Більш того в країнах-членах Європейського союзу середні підприємства становлять всього 1% від загальної кількості підприємств, але при цьому забезпечують 20% від загального обороту підприємств. Тому закономірно, що головна мета здійснюваної в рамках Євросоюзу політики підтримки МСБ полягає у встановленні балансу інтересів держави і бізнесу, забезпеченні оптимальних умов для підприємницької діяльності та збільшенні конкурентоспроможності суб'єктів МСБ.

Унікальна система регулювання і підтримки МСБ в Європі почала складатися в 70-х роках минулого століття і продовжує складатися досі шляхом впровадження різних програм і створення фондів підтримки МСБ. На сьогоднішній день основними напрямками політики ЄС щодо розвитку МСБ є :

фінансова підтримка МСБ; спрощення нормативної бази, адміністративних процедур в області підтримки МСБ; участь асоціацій, що представляють інтереси МСБ, в прийнятті рішень в рамках діяльності ЄС; сприяння розвитку МСБ в сфері досліджень, інновацій та підготовки кадрів; усунення порушень в роботі «єдиного ринку» і конкуренції на ньому; підвищення конкурентоспроможності МСБ, в тому числі, з метою їх виходу на зовнішні ринки; культивування серед населення ЄС духу підприємництва і підтримка різних форм співпраці з МСБ. В ЄС склалася досить налагоджена інфраструктура підтримки МСБ, так, наприклад, всі країни-члени ЄС мають добре розвинену мережу як державних, так і приватних організацій з регулювання розвитку і підтримки МСБ. При цьому політика з розвитку МСБ в кожній країні ЄС розробляється міністерствами економіки, промисловості і торгівлі, причому інші урядові органи, наприклад, міністерство зайнятості, також беруть участь в підтримці МСБ, надаючи допомогу даного шару підприємств в питаннях зайнятості, навчання, міжнародної торгівлі, розвитку і т.д. Державні установи, зокрема торгово-промислові палати, займаються навчанням і підвищенням кваліфікації, технологічним консультуванням кадрів, задіяних на МСБ, стимулюванням міжнародної торгівлі та співпраці, видачею сертифікатів якості, наданням ділової інформації представникам МСБ. Приватні фінансові установи, а саме комерційні банки, венчурні компанії надають кредитну підтримку МСП, а приватні дослідницькі та консалтингові структури надають консультації з різних питань менеджменту, маркетингу, розвитку та впровадження інформаційних технологій і

т.п. В останні кілька років в Європі широкого поширення набули інтерактивні інструменти підтримки МСП, такі як інформаційні портали, вебінари, відеоконференції і т.п. Як приклад виступає Континентальна мережа в підтримку малого і середнього бізнесу (European Enterprise Network) - портал з безкоштовними інформаційними ресурсами з підтримки МСБ, який об'єднав в собі більше 600 агентств і організацій, що виконують роль посередника між МСБ і Євросоюзом. Будь-який представник МСБ може відносно швидко і просто дізнатися про всі можливості розвитку компанії, нові методи і технології, підвищення кваліфікації співробітників, оцінити ризикованість роботи в іншій країні ЄС і, головне, отримати прямі контакти і всю необхідну інформацію про конкретний проект в Європейському фонді, який в певній ступені може фінансувати проект розвитку даного підприємства. Таким чином, основними цілями регулювання і підтримки МСБ в Європі є: зміцнення єдиного внутрішнього ринку ЄС, усунення адміністративних бар'єрів для ведення МСБ, уніфікація законодавчої бази, а також посилення взаємодії країн ЄС для більш глибокого економічного співробітництва з іншими країнами.

Не слід забувати про роль в прогресі МСБ такої потужної економічної супердержави як США. Зараз в США зареєстровано понад 20 млн. Підприємств МСБ, які забезпечують робочими місцями більше половини працездатного населення країни. За підрахунками американо-канських вчених кожна третя американська сім'я зайнята в бізнесі, а деякі американські підручники з підприємництва стверджують, що до 20% малих фірм США починають з \$ 1000-5000, і більше половини з

них менш ніж за 2-3 роки збільшують свій щорічний дохід до \$ 1 млн. На відміну від Західної Європи, в США до категорії МСБ відносяться господарюючі суб'єкти економіки з чисельністю персоналу не більше 500 чоловік, при цьому МСБ, в залежності від того, в якій галузі він працює, може називатися компанія з числом співробітників від 1 до 1500 осіб і річним оборотом, що не перевищує \$ 15 млн. Принципи підтримки МСБ в США сформувалися в середині 50-х років минулого століття. Державна стратегія розвитку МСБ визначається «Законом про малий бізнес», в якому говориться, що економіка країни не може розвиватися без розвинутого сектора МСБ, який потребує постійної підтримки з боку держави за наступними напрямками: доступ до фінансових ресурсів, розміщення в секторі не менше 23 % державного замовлення, надання фінансової, а також консультаційної, технічної та організаційної допомоги підприємствам МСБ. При цьому допомогу, яку надає держава МСБ, вельми різноманітна: від проведення технологічної модернізації виробництва, сприяння при здійсненні НДДКР до захисту інтересів МСБ на всіх рівнях влади. Державна підтримка МСБ виявляється не тільки держорганами або уповноваженими компаніями, партнерськими організаціями і фірмами, а також консультаційними пунктами, бізнес-центрами, Центрами розвитку підприємництва (ЦРП), основними завданнями яких є навчання представників МСБ навичкам підприємництва і ведення бізнесу, пошук джерел фінансування та надання консультацій щодо розширення діючого бізнесу. У США існує чимало різноманітних програм, спрямованих на розвиток різних сегментів МСБ, причому особливе значення

надається розвитку інновацій-ного підприємництва, що обумовлено високою ефективністю капіталовіддачі інноваційних розробок і високою кількістю патентів, виданих на одного працівника МСБ. Таким чином, основними напрямками підтримки і розвитку сектора МСБ в США є сформована стійка державна система регулювання і підтримки підприємств МСБ, розвинена система державних замовлень, надання державних гарантій щодо забезпечення кредитів, що видаються в рамках державних або регіональних програм забезпечення доступу МСП до фінансових ресурсів, а також інвестиційне кредитування МСБ, в основі якого лежить створення мережі приватних інвестиційних компаній, які, використовуючи власний капітал і залучаючи запозичений капітал, здійснюють різні інвестиції в МСБ.

Вельми унікальний досвід у розвитку МСБ в ряді країн Сходу. Так, в даний час Японія входить у число найбільш розвинених держав, причому країна домоглася таких значних результатів багато в чому за рахунок сектора МСБ. Регулювання діяльності МСБ в Японії здійснюється за рахунок урядових організацій, таких як Управління малих підприємств, основними напрямками політики якого є контроль виконання МСБ антимонопольного законодавства, забезпечення і підтримка інтересів МСБ, обмеження контролю власників бізнесу, визначення відповідальності замовників і виконавців під час укладання договірних відносин і тощо. Держава підтримує МСБ, надаючи послуги в сфері консалтингу, реклами, підбору кадрів, та організаційну допомогу.

Частка МСБ у ВВП Китаю складає 55% - це набагато менше, ніж в країнах Євросоюзу, проте, уряд

Китаю, досягнувши таких показників за 30 років, вважає МСБ найважливішим фактором економічного зростання і пожвавлення ринку і відводить велику роль розвитку МСБ в економіці країни. Уряд Китаю намагається різними способами сприяти економічному зростанню МСБ, удосконалюючи законодавчі акти, спрямовані на регулювання економіки та оподаткування суб'єктів МСБ, що передбачають однакові можливості для підприємств з приводу кредитування, інвестування, вдосконалення виробництва, впровадження нових наукоємних технологій в економіку країни. У Китаї активно функціонують державні фонди з підтримки і розвитку діяльності МСБ, основна спрямованість яких полягає в забезпеченні гарантійними зобов'язаннями МСБ з метою отримання банківських кредитних коштів на розвиток бізнесу. МСБ Китаю можна назвати науковим двигуном країни, завдяки тому, що даний суб'єкт економіки виробляє найбільшу кількість інноваційної продукції і технічних винаходів в країні, велика частина яких йде на експорт.

Роль МСБ в економіці Сінгапуру - приклад для наслідування. На сьогоднішній день Сінгапур є однією з найбільш високорозвинених країн світу. Багато фахівців вважають, що Сінгапур - найкраще місце для здійснення підприємницької діяльності: за даними досліджень CNN, країна займає 5-е місце з розвитку МСБ - на сьогоднішній день в країні функціонує близько 140 000 суб'єктів МСБ, що становить близько 90 відсотків усіх підприємств країни і забезпечує робочими місцями значну частину зайнятого населення. Економісти виділяють основні причини процвітання

економіки і підприємництва в Сінгапурі, до числа яких можна віднести:

-осною МСБ Сінгапуру є надання різних послуг: торговельних, транспортних, комунікаційних, фінансових, туристичних та інших, які надають робочі місця для більшої частини населення країни;

-законодавчими актами країни створені сприятливі умови для відкриття бізнесу і здійснення безпосередньої діяльності, які підлягають суворому виконанню. Особливі пільги розраховані на МСБ, які тільки починають свій бізнес.

-наявність сприятливої економічної ситуації і привабливого інвестиційного клімату в країні. Так, наприклад, щодо МСБ існує пільгове податкове законодавство, яке спрямоване на залучення іноземного капіталу і інвестицій, відсутнє мито на перерахування прибутку, забезпечуються гарантії вкладень коштів в економіку і т.д.

Уряд Сінгапуру зацікавлений в сприянні розвитку МСБ з метою їх конкурентоспроможності на міжнародному ринку. Підтримкою МСБ в Сінгапурі займається спеціально створене агентство «Spring», що забезпечує розробку та реалізацію різних програм сприяння МСБ, розвиток підприємницьких здібностей суб'єктів МСБ, надання консультаційних послуг, підготовку кадрів для управління бізнесом. Крім того в Сінгапурі впроваджується величезна кількість різноманітних програм з пільгового кредитування, які включають спеціальні позики, страхування кредитних ризиків, надання субсидій, фінансування навчання та підвищення кваліфікації кадрів МСБ. Отже, МСБ в Сінгапурі є основою економіки за рахунок сформованої в країні сприятливої економічної ситуації і

привабливого інвестиційного іміджу та продуманої державної політики в сфері підтримки МСБ.

Що стосується розвитку МСБ в Україні, то на сьогоднішній день реалії, на жаль, залишають бажати кращого. Так, поки що не прийнятий законопроект про державну підтримку малого та середнього підприємництва в Україні і не створено агентство з підтримки таких економічних суб'єктів. Реальну допомогу може надати хіба що центр зайнятості у вигляді одноразової виплати новоствореним підприємцям в розмірі суми всіх щомісячних виплат з безробіття, нарахованих на працівника, який звільнився за рік пере-бування на обліку на біржі праці.

Ще одним "рятувальним кругом" є міжнародні фінансові інститути. Умови такого фінансування досить вигідні (великі суми можна отримати під невисокий відсоток). Проте отримати його досить складно. Можна навести приклад: Європейський банк реконструкції і розвитку, конкурси інвестиційних проектів від Британської ради, Європейську комісію, Фонд посівних інвестицій Microsoft. Певну роль відіграє банківське кредитування. Великі банки розробляють спеціальні продукти для таких підприємців і надають кредити з умовами, що враховують специфіку сфери бізнесу (наприклад, сезонність).

Література:

- 1.Финк Т. А. Малый и средний бизнес: зарубежный опыт развития //Молодой ученый.-2012.-№4.-С.177-181.
2. Малый бизнес: зарубежный опыт [Электронный ресурс], [2012] – Режим доступа: <http://www.mispnsk.ru/articles.html?id=45>

3. Экономика в Сингапуре: значение и роль малого предпринимательства [Электронный ресурс], [2011] – Режим доступа: <http://www.kreditbusiness.ru/foreignbusiness/72-jekonomika-v-singapore-znachenie-i-rol-malogo.html>

4.Помощь малому бизнесу [Электронный ресурс], [2016] – Режим доступа: <https://busarena.com/pomoshh-malomu-biznesu/>

ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА НА ПІДПРИЄМСТВАХ АПК

Войтенко К.О., аспірант

Одеська національна академія харчових технологій

Важливе значення на підприємствах приділяють росту ефективності виробництва. Для цього використовують абсолютну, порівняльну ефективності, термін окупності та інші показники, звертаючи вирішальну увагу на менеджмент підприємства. Дійсно, стійкість підприємства, його ефективність залежить від сукупності внутрішніх і зовнішніх чинників. Так, до внутрішніх чинників відносять:

- Організаційно-економічні умови;
- Становище підприємства на товарному ринку;
- Попит на продукцію, послуги підприємства;
- Чисельність і кваліфікація персоналу;
- Стан основних виробничих засобів;
- Наявність сучасних технологій;
- Наявність ноу-хау;
- Якість продукції
- Диверсифікація діяльності.
- Фінансовий стан:
- Ліквідність і платоспроможність;
- Фінансова стійкість;